

daler i det norske efterretningsvæsen, hvor børn helt ned til 11-års-alderen blev registreret i efterretningstjenestens register.

Er det ikke på den baggrund uforståeligt, at f.eks. Socialdemokratiet ikke kan se det indlysende nødvendige i at få en lovgivning for efterretningstjenesternes virksomhed?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Præcis. Norge er et meget godt eksempel på, at man har haft en meget stor og grundig diskussion og undersøgelse af erfaringerne fra efterretningstjenesterne under den kolde krig. Man har bl.a. på det grundlag fået et meget mere effektivt kontrolsystem. Så jeg synes virkelig, at vi i det her Folketing skulle se meget mere på, hvordan vores norske søstre og brødre har håndteret de her ting.

Kl. 15.50

Jeg tror, at vi får et meget bedre demokrati ud af det, for der er som sagt en iboende modsætning mellem efterretningsvirksomhed, de hemmelige tjenester, på den ene side og demokratiet på den anden side. Det er en modsætning, vi skal leve med, men så meget desto vigtigere er det, at vi har åbenhed om retningslinjerne for det, og at vi har en ordentlig kontrol af det.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidede beføjelser til Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.

Af Holger K. Nielsen (SF) m.fl.
(Fremsat 6/12 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra SF opfordrer regeringen til at ændre lov om etablering af et udvalg vedrørende Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste, det såkaldte Kontroludvalg, med henblik på at give udvalget en række væsentlige yderligere beføjelser.

Desuden pålægges efterretningstjenesterne at udarbejde en årlig beretning om deres arbejde for at styrke Kontroludvalgets arbejde og give offentligheden indsigt i efterretningstjenesternes arbejde.

Jeg vil tillade mig at behandle det sidste tema om offentlighed først:

Bemærkningerne indeholder en forholdsvis udførlig beskrivelse af de elementer, der efter forslagsstillernes opfattelse bør indgå i fremtidige årsrapporter om tjenesternes arbejde.

Det drejer sig bl.a. om en gennemgang af det aktuelle trusselsbillede, en beskrivelse af årets væsentlige begivenheder af betydning for tjenesternes arbejde, en beskrivelse af tjenesternes nationale og internationale samarbejdsrelationer og retningslinjer herfor samt en beskrivelse af de generelle retningslinjer for overvågning og registrering af danske statsborgere og danske og udenlandske organisationer og foreninger.

Forslagsstillerne peger endvidere på, at en årlig beretning bør indeholde oplysninger om, hvilke organisationer tjenesterne vurderer som en fare for rigets selvstændighed og sikkerhed, ligesom den bør indeholde et statistisk afsnit, der belyser antallet af registre, disses art, antallet af registrerede personer og organisationer, antallet af nyoptagelser og sletninger samt antallet af dommerkendelser for ransagninger og indgreb i meddelelshemmeligheden efter grundlovens § 72.

Jeg synes, der er grund til at understrege, at der i løbet af de seneste år er sket en betydelig udvikling i den åbenhed, der udvises omkring efterretningstjenesternes arbejde.

PET har siden 2002 offentliggjort en årsberetning om tjenestens virksomhed, ligesom der er åbnet en hjemmeside for tjenesten. PET's årsberetninger indeholder en række oplysninger om den internationale sikkerhedspolitiske situation og den betydning, som denne har for sikkerheden i Danmark, ligesom der omtales en række

forhold af mere generel karakter, som har tilknytning til tjenestens virke.

Årsberetningerne indeholder ikke oplysninger om konkrete sager eller specifikke oplysninger om, hvilke personer eller organisationer der aktuelt er genstand for tjenestens efterforskning. Det skyldes navnlig det forhold, at tjenesten for at kunne arbejde effektivt er nødt til at hemmeligholde oplysninger om aktuelle efterforskninger samt kilder og samarbejdspartnere.

På samme måde har Forsvarets Efterretningstjeneste siden 2004 udgivet en årlig efterretningsmæssig risikovurdering, ligesom FE i december 2004 åbnede en hjemmeside.

Begge efterretningstjenester offentliggør således allerede i dag en række af de oplysninger, der efterspørges af forslagsstillerne.

Men man må imidlertid som nævnt være klar over, at hensynet til efterretningstjenesternes effektivitet sætter visse grænser for, hvilke oplysninger der kan offentliggøres. Derfor kan regeringen ikke støtte forlaget om, at efterretnings-tjenesterne pålægges yderligere forpligtelser på dette område.

Den første del af beslutningsforslaget lægger som nævnt op til at give Kontroludvalget en række nye og vidtgående beføjelser.

Efter forslaget skal Kontroludvalget således bl.a. have ubegrænset indsigt i efterretningstjenesternes arkiver og registre, muligheden for at afhøre ansatte i efterretningstjenesterne i forbindelse med efterretningstjenesternes aktivitet, kompetence til at føre straffesager og tjenestemandssager samt til at rejse sager om indgreb omfattet af grundlovens § 72, telefonaflytninger og ransagninger.

I betragtning af, hvor vidtgående beføjelser der er tale om, kan det godt undre en lille smule, at de enkelte beføjelser ikke er nærmere uddybet eller begrundet i bemærkningerne til beslutningsforslaget, hvor det alene mere generelt anføres, at det er vanskeligt at se, hvad der skulle være til hinder for, at man i et demokrati har en reel demokratisk indsigt i og kontrol med efterretningstjenesternes arbejde, sådan som det har været muligt i Norge.

Efter den gældende lov om Folketingets Kontroludvalg fra 1988 er udvalget etableret med det formål at have indseende med efterretningstjenesternes arbejde. Efter loven skal regeringen derfor underrette udvalget om væsentlige omstændigheder af sikkerhedsmæssig eller udenrigspolitisk karakter, som er af betydning for efterretningstjenesternes virksomhed, ligesom re-

geringen skal underrette udvalget om indholdet af de retningslinjer, der gælder for efterretnings-tjenesternes virksomhed. Udvalget kan efter loven enten mundtligt eller skriftligt over for regeringen tilkendegive sin opfattelse vedrørende de spørgsmål, som tages under behandling i udvalget.

Kl. 15.55

Efter regeringens opfattelse vil en lovændring med de udvidede beføjelser for Kontroludvalget, som forslagsstillerne peger på, give anledning til alvorlige betænkeligheder, både i forhold til efterretningstjenesternes virksomhed og i forhold til almindelige principper om ministeransvar.

Hvis man giver Kontroludvalget så vidtgående tilsyns- og kontrolbeføjelser, som forslagsstillerne lægger op til, kan man spørge sig selv, om Folketinget ikke risikerer at påtage sig en stor del af det ansvar, som hidtil har ligget hos de ministre, der har ansvaret for efterretningstjenesterne. Det er og bør efter regeringens opfattelse fortsat være de ansvarlige ministre, der først og fremmest har ansvaret for at sikre, at efterretningstjenesterne overholder gældende love og forskrifter.

Endvidere er det i Danmark et helt grundlæggende princip, at det er politiet og anklagemyndigheden, der efterforsker strafbare forhold og tager stilling til, om der er grundlag for at rejse tiltale mod enkeltpersoner, når vi ser bort fra Folketingets muligheder for at gøre et ministeransvar gældende, herunder eventuelt ved at rejse tiltale ved Rigsretten. At give en sådan efterforsknings- og tiltalekompetence til et folketingsudvalg vil efter regeringens opfattelse bryde helt grundlæggende med den eksisterende opgavefordeling mellem den udøvende magt og Folketinget.

Samtidig vil en adgang for Folketinget til at rejse sager om indgreb omfattet af grundlovens § 72 kunne berøre de opgaver vedrørende kontrol med politiets og PET's tvangsindgreb, som traditionelt hører under domstolene.

Som bekendt kræver telefonaflytning og andre tvangsindgreb retskendelse. Hvis retskendelse i hastende tilfælde ikke kan afventes, skal indgreb inden 24 timer forelægges for retten til godkendelse. Man kan således forstå beslutningsforslaget sådan, at Kontroludvalget skal føre kontrol med domstolenes kontrol.

I det hele taget kræver en stillingtagen til spørgsmålet om en eventuel ny kontrolordning i forhold til efterretningstjenesterne i høj grad og-

så, at man nøje overvejer, hvordan man kan undgå at svække efterretningstjenesternes effektivitet, herunder i forhold til kilder og internationale samarbejdspartnere, som erfaringsmæssigt lægger endog meget stor vægt på fortrolighed og kildebeskyttelse.

Efter regeringens opfattelse bør spørgsmålet om en ny kontrolordning derfor afvente resultatet af arbejdet i Udvalget vedrørende Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester, det, vi i folkemunde kalder Wendler Pedersen-udvalget. Udvalget blev nedsat i 1998 og skal som sin ene hovedopgave overveje en række spørgsmål vedrørende PET's og FE's registrering af oplysninger om i Danmark hjemmehørende personer og organisationer samt behandling og opbevaring af tjenesternes oplysninger herom.

Særligt med hensyn til PET skal udvalget som sin anden hovedopgave gennemgå regelgrundlaget for tjenesten og i lyset heraf overveje behovet for og udformningen af en mere samlet regulering af PET's virksomhed. Efter regeringens opfattelse er det naturligt, at spørgsmålet om en ny kontrolordning ses i sammenhæng med det nye regelsæt, som bliver resultatet af Wendler Pedersen-udvalgets arbejde.

Det er aftalt, at udvalget først afgiver betænkning, når undersøgelseskommissionen vedrørende PET's beretning foreligger. Undersøgelseskommissionen har oplyst, at man sigter mod at afgive sin beretning ultimo 2006.

På denne baggrund, og da beslutningsforslaget som nævnt giver anledning til en række alvorlige betænkeligheder, kan regeringen ikke støtte beslutningsforslaget.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak til ministeren. Så er det hr. Karsten Nonbo som ordfører.

Karsten Nonbo (V):

Nu medgav hr. Holger K. Nielsen under sidste beslutningsforslag, at det ikke var særlig grundigt, og at det ikke var verdens bedste beslutningsforslag. Jeg vil sige, at her har hr. Holger K. Nielsen så overgået sig selv lidt, og det gør det her forslag endnu ringere end det, vi havde før, fordi det netop var lidt grundigere. Det gør det mere gennemskueligt, at det er noget bras, for at bruge hr. Holger K. Nielsens terminologi.

Jeg undrer mig. SF ønsker et udvalg, men det er ikke nærmere beskrevet, hvor mange partier det skal bestå af, og hvem der eventuelt skal sidde med i det osv. Det er et udvalg, der får nogle

udvidede beføjelser til at have adgang til mange ting – jeg citerer:

Ubegrænset adgang til og indsigt i arkiver, registre, lokaler, installationer og anlæg af enhver art, som tilhører eller benyttes af tjenesterne eller af en af tjenesternes entreprenører.

KL 16.00

Nu var der en debat før om Murens fald. Når jeg læser det her op, minder det mig om noget inspiration fra før Murens fald. Det skurrer helt slemt i mine ører.

Der står endvidere:

At give udvalget ret til og mulighed for at kunne foretage afhøring af alle nuværende og tidligere ansatte med relation til tjenesternes aktivitet.

Hvordan skal sådan et udvalg uddannes i at foretage sådanne operative afhøringer? Har de, som bliver afhørt, svarpligt, og hvilke rettigheder måtte de eventuelt have? Vi har i dag domstole, som regulerer den type sager og det arbejde, og så har ministeren, som hun selv sagde, et ministeransvar på det her område. Det er vi meget trygge ved i Venstre. Vi går ind for en tredeling af magten.

SF skriver også:

At udvalget, såfremt det får kendskab til lovbrud, får kompetence til at rejse sagen som straffesag eller som tjenestemandssag efter sædvanlige retsregler.

Hvornår får man kendskab til et egentligt lovbrud? Det er sådan i dag, at der får man mistanke om, at der kunne være sket et lovbrud, og det kan være en mistanke, der enten er særlig bestyrket eller en almindelig, rimelig grund til mistanke. Men her lægges der jo op til, at det skal være evident, at der er sket et lovbrud, for så kan man gå i gang med at efterforske. Men det kan man jo ikke vide, før man er i gang med at efterforske.

Derfor synes jeg, at man er lidt fastlåst, hvad angår i det hele taget at komme i gang, og det har jeg det egentlig ret godt med, for jeg finder det her beslutningsforslag helt ude i hampen. Der er mange uklare punkter, som man kan rejse også her, og de, der er klare, er desværre alt for klare, forstået på den måde at de slet ikke hænger sammen. Hr. Holger K. Nielsen beklagede sig lidt over, at der ikke var så mange partier med på det sidste beslutningsforslag, men jeg tror, at hr. Holger K. Nielsen kommer til at stå helt alene med dette beslutningsforslag.

Jeg kunne også, når man ser de retsprincipper, der er skrevet op her, have min tvivl om,

hvorvidt hr. Holger K. Nielsen har drøftet det med sit eget medlem af Retsudvalget, fru Anne Baastrup, ja, sågar fru Line Barfod fra Enhedslisten, for det er ikke den retspolitik, jeg hører fra de to kolleger i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Lige ganske kort, så vi ikke går helt skævt af det her: Det udvalg, det her omhandler, er det Kontroludvalg, der sidder i øjeblikket. Det skulle det være muligt at læse ud af det her beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Nej, ikke engang det var det muligt at læse ud af det.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Et af de kritikpunkter, jeg hørte fra hr. Karsten Nonbo, var, at det ikke var angivet, hvor mange partier der skulle sidde i det udvalg, som SF har foreslået. Sådan hørte jeg det i hvert fald. Må jeg lige få præciseret, hvorfor det er et særligt kritikpunkt, at det ikke er nævnt, hvilket antal partier der skal sidde i Kontroludvalget?

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Jeg tror ikke, at jeg nævnte et antal partier. Jeg nævnte i almindelighed, at det ikke stod anført, hvem der skal sidde i det der Kontroludvalg, herunder antallet af medlemmer og selvfølgelig partier eller enkeltmandspersoner, der måtte komme ind i Folketinget. Det har vi jo før set at vi har haft. Er det sådan, at det er en fra hvert parti, en fra hver samling, der har en repræsentant siddende i Folketinget? Det står der altså ikke noget om i det her beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Ville det i givet fald for Venstre være et problem, hvis der f.eks. var en fra hvert parti i Kontroludvalget?

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Det, jeg forsøgte at sige, var, at så simpel en ting som dette heller ikke var beskrevet, ligesom så mange andre ting ikke er beskrevet. Og som jeg sagde, så er det, der endelig er beskrevet, så ly-

sende imod, hvad Venstre står for. Derfor kan vi ikke støtte det her beslutningsforslag.

Formanden:

Næste ordfører er hr. Morten Bødskov.

Morten Bødskov (S):

SF ønsker med sit beslutningsforslag at ændre grundlaget for Udvalget vedrørende Forsvarets og Politiets Efterretningstjenester. Udvalgets formål er i dag at have indsigt med Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester, og udvalget skal følge arbejdet, selvfølgelig under hensyn til de helt særlige forhold, som gælder for efterretningssikkerheden.

Kl. 16.05

Som det har været fremme, ønsker SF med forslaget på en række områder at ændre grundlaget for udvalgets arbejde ret dramatisk. Udvalgets initiativret skal styrkes, så mulighederne for eftersyn, ubegrænset aktindsigt og generel overvågning af efterretningstjenesternes arbejde bliver større.

Ligeledes skal udvalget bl.a. have mulighed for at afhøre nuværende og tidligere ansatte i efterretningstjenesterne samt i forlængelse heraf have mulighed for at indlede straffesager eller tjenestemandssager. De facto ændrer SF hermed udvalget til et egentligt kontroludvalg, og det er for at sige det mildt det, der er problemet for Socialdemokratiet, for vi synes ikke, det er helt tilfældigt, at der i det nuværende lovgrundlag for udvalget i § 1 i loven fra 1988 står, at formålet med udvalget er at have indseende med og altså ikke kontrol med Forsvarets og Politiets Efterretningstjenester.

Ændres udvalget til et egentligt kontroludvalg med SF's meget vidtgående beføjelser som grundlag for arbejdet, forvirres billedet af, hvem der har det politiske og retslige ansvar for efterretningstjenesterne, ligesom der kan rejses en række principielle spørgsmål om forholdet mellem den lovgivende og udøvende magt, som det jo er beskrevet i grundlovens § 3.

Jeg vil gerne understrege, at for Socialdemokraterne er det fuldstændig afgørende, at både det retslige og politiske ansvar for efterretningstjenesternes virke fuldstændig tydeligt påhviler henholdsvis justitsministeren og forsvarsministeren, og derfor kan vi ikke støtte forslaget fra SF.

Men Socialdemokraterne indgår gerne i drøftelser af, hvordan åbenheden og indsigten med efterretningstjenesternes virke kan forbedres, li-

gesom vi også mener, ikke mindst i lyset af terrortruslen og reaktionerne herpå, at det er væsentligt at finde den rette balance mellem øgede beføjelser til efterretningstjenesterne og kontrollen med deres brug af disse. Men i dag er det jo en anden diskussion.

Når det gælder indsigt og åbenhed har Udvalget vedrørende Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester i de senere år taget en række initiativer, der peger i den rigtige retning for Socialdemokratiet at se.

Som en udløber af invasionen i Irak, debatten om tilstedeværelsen af masseødelæggelsesvåben og Grevilsagen vedtog udvalget i september 2004 en beretning, hvor særligt Forsvarets Efterretningstjeneste opfordres til at vise større åbenhed end hidtil.

Det er nu mere end 1 år siden, og Socialdemokraterne vil da gerne benytte lejligheden her til at opfordre til, at henstillingen fra udvalget følges op af – kunne man kalde det – et 1-års-efter-syn for at sikre, at tiltagene er iværksat tilfredsstillende og åbenheden i Forsvarets Efterretningstjeneste er blevet forbedret.

Dertil kommer jo også, som det allerede har været fremført af justitsministeren, at Politiets Efterretningstjeneste af sig selv allerede er langt fremme med åbenheden om tjenestens virke; en årsberetning, tæt dialog med befolkningen, organisationer og foreninger, en veloplyst hjemmeside og konferencer er mange af de tiltag, som Politiets Efterretningstjeneste i dag arbejder med.

Faktisk er åbenheden så umiddelbar her, at PET jo ikke holder sig tilbage med at fastslå en sammenhæng mellem tilstedeværelsen af danske tropper i Irak og terrortruslen mod Danmark. For os, der husker tilbage til kommunalvalgkampen, så var det i hvert fald en sammenhæng, som bl.a. statsministeren i kommunalvalgkampen havde svært ved at erkende.

Vi kan ikke støtte SF's beslutningsforslag. Vi mener derimod, for så vidt angår delen om en egentlig årsberetning fra Forsvarets Efterretningstjeneste, at det bør man se på. Vi synes, at man sagtens kan udvide den åbenhed, der er der i dag, hvor den her årsberetning blot indgår i forsvarsministerens årsberetning. Det synes vi ville være relevant at se på. Men som jeg sagde under behandlingen af B 43, er vores indstilling også her, at de her forslag er alt for vidtgående, alt for principielle til at træffe beslutninger om her.

Hvis vi skal bevæge os i retning af større indsigt og åbenhed, skal det foregå på et mere sikkert grundlag, og der synes vi, at det såkaldte Wendler Pedersen-udvalg barsler med nogle rigtige ting, kommissoriet peger i den rigtige retning. Vi ser frem til, at arbejdet bliver færdiggjort hurtigt. Det blev nedsat i 1998, så de må snart være færdige, så vi på grundlag af det arbejde kan få en ordentlig diskussion af, hvordan vi styrker åbenheden og indsigten i efterretningstjenesternes arbejde.

Men samlet set kan Socialdemokratiet altså ikke støtte beslutningsforslaget fra SF.

Formanden:

Tak til hr. Morten Bødskov. Så er det hr. Søren Espersen som ordfører.

Søren Espersen (DF):

I det samfundsmæssigt nødvendige arbejde, som efterretningstjenesterne udfører, er det vigtigt, at Folketinget giver dem de bedste arbejdsbetingelser, og at vi som politikere i Folketinget har tillid til de ministre, som vi har givet ansvaret for tjenesterne.

Tillid til ministrene er det helt afgørende i vores politiske system. Hvis Folketinget ikke læn- gere har tillid til en minister og Folketinget udtrykker det, jamen så ved vi alle sammen, hvordan det går vedkommende. Det kan oven i købet være, at regeringen ryger; så er det farvel og tak.

Kl. 16.10

I Dansk Folkeparti har vi ikke nogen grund til at nære mistillid til, at de ministre, som tjenesterne hører under, udfører deres opgaver på den bedste måde. Yderligere har Folketinget jo gennem Kontroludvalget en bred indsigt i tjenesternes arbejde, og det er mit indtryk, at de beføjelser, udvalget har, er omfattende. I hyppige møder har Kontroludvalget en god underretning om de sager, som tjenesterne beskæftiger sig med, og om, hvordan tjenesterne løser opgaverne.

Åbenheden omkring tjenesternes virksomhed har i de seneste år været markant stigende. PET har oprettet en hjemmeside, og vi får også en årsberetning fra PET. Forsvarets Efterretningstjeneste er begyndt med årlige risikovurderinger om Danmarks sikkerhed, og ingen af cheferne for nogen af tjenesterne er i dag ukendte for offentligheden. Der er i det seneste år kommet en masse ny åbenhed om tjenesterne, og det er en åbenhed, som vi syntes var tiltrængt, og som har

givet borgerne en større forståelse for det nødvendige arbejde, der udføres.

Men som det fremgår af beslutningsforslaget, vil SF altså gå endnu videre; helt derud – synes jeg, at jeg må sige – hvor der ville være tale om, såfremt forslaget blev vedtaget, at vi ikke længe havde et efterretningsvæsen, der ville kunne udføre sine opgaver. Det ville være til ingen verdens nytte.

Vi er i Danmark og i de vestlige demokratier i øvrigt blevet vant til, at alt inden for regeringsførelse, myndighedsvæsen, offentlig funktion i det hele taget skal foregå åbent, og det er et sundhedstegn, som vi i Dansk Folkeparti er tilhængere af. Men lige præcis når det drejer sig om efterretnings tjenesterne, som har til opgave at opsnuse trusler mod Danmarks sikkerhed, er fuld åbenhed ikke mulig.

Jeg vil ligefrem sige, at fuld åbenhed om efterretnings tjenesterne rummer en indre modsætning. Man arbejder i tjenesterne med sensitive kilder, som ligefrem vil kunne blive bragt i personlig fare, hvis den fulde åbenhed blev en realitet. Man har internationale samarbejdspartnere, som ville afvise fortsat at arbejde sammen med Danmark, hvis denne fulde åbenhed blev gennemført. Tjenesternes informationsstrøm ville simpelt hen tørre ud, og det siger sig selv, at det ville være til ødelæggende skade for Danmarks sikkerhed.

Jeg synes som nævnt, at den nye åbenhed, der nu eksisterer om tjenesternes arbejde, har været gavnlige. Jeg er ikke i tvivl om, at yderligere åbenhed også gradvis vil kunne indføres, uden at det skader Danmarks sikkerhed, og i den forbindelse afventer vi jo med interesse de anbefalinger, der kommer fra det nedsatte udvalg vedrørende tjenesterne, og det vil vi positivt medvirke til mere åbenhed om.

SF's forslag, som vi nu behandler, kan vi derimod ikke støtte.

Formanden:

Tak til hr. Søren Espersen. Og så er det hr. Helge Adam Møller som ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Lad mig starte med konklusionen: Det er et ualmindelig dårligt forslag.

Jeg er selv medlem af Kontroludvalget. Det var jeg også i sidste århundrede, og jeg har oplevet mange forskellige forsvarsministre, mange forskellige justitsministre – det er jo dem, der har ansvaret for de to efterretnings tjenester – og

det har været mit indtryk gennem disse mange år, at alle disse justitsministre, uanset om de er kommet fra det ene eller det andet eller det tredje parti, har levet fuldt og helt op til det kontrolansvar, de har. Det gælder en hr. Bjørn Westh, en hr. Frank Jensen, en hr. Jan Trøjborg, en hr. Hans Hækkerup, en hr. Erling Olsen og alle de mange andre, der har haft ansvaret. Den ordning synes jeg helt klart vi skal fortsætte.

Jeg kan huske, da jeg selv var folketingskandidat og kom ind i Folketinget for snart 25 år siden, og så er vi tilbage i sidste årtusinde også, at man hver morgen, eller i hvert fald en gang om ugen, kunne opleve et bestemt folketingsmedlem i radioavisen – jeg skal ikke nævne, hvem det var og fra hvilket parti, det er sådan set ligegyldigt – og hun var altid bekymret. Hun lyttede til radioavisen kl. 5, og kl. 6 var hun så i og var bekymret over et eller andet, og det var hun også kl. 7 og 8. Da der så var gået et år og hun havde bekymret sig, så var det selvfølgelig ikke nok at være bekymret, så det næste år var hun som folketingsmedlem dybt bekymret over skiftende sager, og da det også var brugt op, var hun rystet de næste 2-3 år; hver uge var hun rystet.

Jeg kan huske, at jeg dengang besluttede, at var der én ting, jeg i hvert fald aldrig ville være, så var det at være rystet. Det synes jeg heller ikke sådan passede sig for en gammel soldat at være; der skulle lidt mere til. Men jeg indrømmer blankt, at jeg var meget nær ved at være det, da jeg læste SF's beslutningsforslag.

Kl. 16.15

Det hænger også sammen med, at jeg har været medlem af Retsudvalget i næsten 25 år. Og jeg forstår det simpelt hen ikke, for det er jo SF's retsordfører, fru Anne Baastrup, der er medunderskriver her, en tidligere formand for Retsudvalget, som jeg ellers kender derfra som en person, der godt kender til magtens tredeling: den lovgivende, den udøvende og den dømmende ret.

Der må vi jo konstatere, at det, SF beder om her, er, at dette udvalg på et antal politikere – om det så skal være fem, seks eller otte, er der ikke taget stilling til, det er også lige meget – skal rejse sager. Så det er altså folketingsmedlemmer, der direkte skal rejse sager vedrørende retskendelser, straffesager, tjenestemandssager, eventuelt lukkede retssager, og det er altså hr. Holger K. Nielsen eller hr. Helge Adam Møller eller fru Pia Kjærsgaard, eller hvem der ellers sidder i udvalget, som skal optræde som anklagemyn-

dighed, samtidig med at vi er valgt som folkevalgte folketingsmedlemmer.

Sådan som jeg har forstået grundloven og hele det danske system, er det i direkte modstrid med alt det, vi står for, men det er faktisk det, der står.

Lad det så ligge med de bemærkninger, som jeg håber var rimelig klare.

Så skal jeg bare som den sidste ting sige, at jeg har den opfattelse, at når man deler ansvaret mellem to personer, ja, så giver man dem 1 pct. hver, og så kan man spørge, hvor de sidste 98 pct. er henne. Her vil man altså dele ansvaret også med en række folkevalgte. Jeg minder bare om, at jeg var medlem af udvalget den 9. oktober 2001, hvor vi holdt et af de møder, vi holder fire-fem gange om året, og dagen efter kunne man stort set se hele mødet refereret i Ekstra Bladet. Vi har aldrig fundet ud af, hvem det var, der røbede det, men hvis der er en række mennesker, der skal have viden om dybt fortrolige ting, så tvivler jeg desværre på, at de vil være fortrolige, og så er hele formålet med en hemmelig efterretningstjeneste spildt.

Formanden:

Tak til hr. Helge Adam Møller. Så er det fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror, jeg bliver nødt til at give hr. Karsten Nonbo ret, som på et tidligt tidspunkt sagde, at SF kommer til at stå ret alene med det her forslag.

Jeg var måske ikke rystet, men jeg var i hvert fald temmelig forvirret, da jeg læste det her forslag fra SF, og jeg stillede også mig selv det samme spørgsmål, som flere andre ordførere har gjort: Hvordan kan fru Anne Baastrup som tidligere formand for Retsudvalget skrive under på det her forslag, når man ser på, hvad det er for nogle kompetencer eller beføjelser, man påtænker at give parlamentarikere, som beskæftiger sig med lovgivningsarbejde og kontrol af regeringens førelse?

Man foreslår, og det er ikke en udtømmende liste, jeg nævner her, men jeg nævner det blot i flæng: mulighed for at behandle klager fra borgere, altså sagsbehandling for borgere; mulighed for ubegrænset indsigt i arkiver, registre, installationer m.v.; mulighed for at afhøre alle nuværende og tidligere ansatte i efterretningstjenesterne; kompetence til at rejse sager, herunder

straffesager, altså opgaver, som det overhovedet ikke på nogen måde tilkommer parlamentarikere at beskæftige sig med, og som der findes masser af kloge og professionelle folk rundt omkring i systemerne der kan klare, og som de er uddannet til.

Jeg mener, at den måde, et kontroludvalgs opgave er beskrevet på her, er fuldstændig forfejlet. Altså, det ligner nærmest kommissoriet for en undersøgelseskommission som dem, vi somme tider nedsætter i henhold til lov om samme, og det gør man, hvis man har en mistanke om en konkret lovovertrædelse eller uregelmæssigheder begået af myndigheder eller ministre eller andre institutioner.

Hvordan den parlamentariske kontrol i virkeligheden skal være med efterretningstjenesterne – jeg synes måske ikke, den nuværende måde er helt tilfredsstillende – vil vi gerne diskutere, men den måde, SF har beskrevet det på her, er i hvert fald fuldstændig uantagelig, og man gør vold på magtens tredeling og på traditioner, som vi har, for at skille sagerne ad her i de gamle demokratier, som jeg slet ikke kan forstå at man kan have haft øje for, da man skrev det her.

Jeg vil gerne sige noget positivt om det her forslag, og det er så, at den opremsning, der er om de ting, der skal indeholdes i den årlige beretning fra PET, er en rigtig, rigtig god liste. Der er opremsning af en masse ting, som den årlige beretning skal indeholde, og der er ikke nogen af de elementer her, som vil kompromittere tjenesternes virke, men det vil være meget, meget oplysende og give befolkningen et indtryk af, at tjenesterne beskæftiger sig med relevante ting.

Jeg synes, det ville være glimrende, hvis der i forbindelse med en lov om PET's og FE's virke kom en beskrivelse af, hvad sådan en årlig beretning skal indeholde. Og jeg vil gerne føje min ros til den ros, der i forvejen er uddelt til især PET, fordi de har igangsat en ny tradition med at udarbejde en hjemmeside og en årsberetning. Det er en hidtil uset åbenhed, som de i hvert fald skal have mange tak for, og det er begyndelsen til en ny æra, tror jeg, inden for efterretningstjenesternes virke. Så det synes jeg i hvert fald de skal have ros for.

Jeg beklager at måtte sige det, men den her gang blander sammen af kompetencer og magtens tredeling, som bliver fuldstændig opløst og blandet sammen, som SF har demonstreret her, er det meget, meget uforståeligt at SF kan fremsætte et forslag om.

Formanden:

Tak til fru Elisabeth Arnold. Så er det hr. Frank Aaen som ordfører.

Frank Aaen (EL):

Nu bliver jeg jo nødt til at starte helt anderledes positivt, end det var tilfældet med det sidste, vi hørte, og også med de foregående indlæg, for med de sager, der har været med Politiets Efterretningstjeneste gennem tiderne, og med den fuldstændig tandløse kontrol – som jeg tror alle er bekendt med – eller rettere sagt mangel på kontrol, der foregår med det eksisterende såkaldte Kontroludvalg, er det forslag, SF har fremsat, jo aldeles relevant.

Når vi så oven i købet ved, at efterretningsvæsenet skal have mange flere beføjelser, end det har i dag, at det skal have mulighed for at gå ind og lave kontrol af passagerlister i fly og vores gøren og laden på alle mulige ledder og kanter uden dommerkendelse, vil det betyde et voldsomt skred i hele retssikkerheden, som jeg synes er dramatisk.

Og når vi ser, at Politiets Efterretningstjeneste skal udvides med det, jeg lige nævnte i det tidligere lovforslag, Rigspolitiets Nationale Efterforskningsstøttecenter – som jeg så fik koblet sammen udelukkende med international bandekriminalitet, det var forkert, men som tager sig af bandekriminalitet – altså at det skal være et meget, meget større efterretningsvæsen end det, vi har i dag, ifølge alt det, regeringen siger, så ville jeg jo nok, hvis det var mig, der var ordfører for et parti, der ellers er tilhænger af retssikkerhed, starte med at sige, at det er helt relevant at foreslå et nyt kontrolorgan, der er aldeles meget skarpere og har aldeles mange flere beføjelser og er i stand til at være noget, der bare minder om et kontrolorgan og ikke bare et organ, der sådan ligesom skal lade, som om der er demokratisk kontrol med alt, hvad der foregår.

Det er der jo ikke. Og det er jo endnu mere vigtigt fremover med demokratisk kontrol med tingenes tilstand, end det er i dag. Derfor er vi – hr. Holger K. Nielsen var så venlig at informere mig om, at vi tidligere har støttet forslaget, også i den form, det ligger i her – meget mere positive over for forslaget end det, der er udtrykt fra andre partiers side.

Men det er korrekt, at vi også hos os, siden sidst det var til debat, har haft en drøftelse af, om ikke forslaget på nogle punkter går for vidt med hensyn til at tillægge et folketingsudvalg kompetence til at rejse straffesager. Der er nogle

elementer med det retssikkerhedsmæssige, og hvad et folketingsudvalg skal lave, i forhold til hvad der er politiets opgaver, som vi også er enige i er et problem i forslaget.

Det synes jeg så faktisk man skal kigge på under udvalgsarbejdet, og jeg har forstået, at noget af det, som her er foreslået af SF, hvad angår det generelle om at kunne styrke kontrollen med efterretningstjenesterne, faktisk er gældende i Norge. Det synes jeg da man skal kigge på. Hvad de kan have i Norge, kan vel ikke være så farligt også at indføre i Danmark. Men sådan er det jo nogle gange, at man er så nervøs, at man ikke tør kigge på, om ikke der er brug for mere demokratisk kontrol end det, vi har i dag.

Så vi er altså langt mere positive over for SF's forslag end det, der er udtrykt fra de øvrige ordførere, og vi er altså indstillet på at drøfte det element, der hedder, om Folketinget skal have kompetence til – og det synes vi ikke – f.eks. at kunne rejse straffesager.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Det er bare et kort spørgsmål. Det blev sagt af hr. Frank Aaen, at det er en meget mangelfuld kontrol, der er i Kontroludvalget, og at det nærmest er det rene ingenting. Jeg vil gerne spørge, hvilket kendskab hr. Frank Aaen har til det. Mig bekendt har han da aldrig siddet i det Kontroludvalg?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg må indrømme, at der fik hr. Espersen mig fuldstændig. Altså, det har jeg ingen anelse om, for jeg har ikke siddet der, og jeg kunne også forstå, selv om det ikke kom helt tydeligt frem, at der i hvert fald er store partier i Folketinget, der ville være meget betænkelige, hvis jeg kom til at sidde der. Det ved jeg så ikke, men det er bare noget, jeg gætter på. Det, hr. Karsten Nonbo var inde på før, kunne godt tyde på det: en formulering om, at vi da ikke kunne have alle partier siddende der. Sådan forstod jeg ham, selv om han sagde noget andet.

Så det har hr. Søren Espersen jo ret i. Jeg har bare noteret mig, at de sager, der har været om efterretningstjenesternes overtrædelse af reglerne, ikke er blevet afsløret af Kontroludvalget. Det er blevet afsløret af offentligheden, af agenter, der har sladret, heldigvis og tak for det, af aviser, der har boret i det, tak for det.

Det viser det kendskab, jeg har til det efter at have talt med tidligere medlemmer og efter det, jeg har læst af udtalelser fra tidligere medlemmer af Kontroludvalget – og de er alle sammenstemmende. Jeg tror ikke, man kunne få et eneste tidligere medlem af Kontroludvalget til at sige noget andet, end at de ikke har haft nogen reel mulighed for at kunne kontrollere efterretningssvæsenet.

Kl. 16.25

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Jeg synes, det er storsindet af hr. Frank Aaen, at han indrømmer, at han har begået en fejl, og jeg vil også så til gengæld indrømme, at jeg græder tørre tårer over, at hr. Frank Aaen ikke sidder i Kontroludvalget.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det kunne såmænd ikke udelukkes, at kontrollen trods alt kunne blive lidt bedre, hvis det var tilfældet, men det skal jeg jo ikke selv dømme om. Det vil jeg gerne give en prøve på, hvis nogen turde udpege mig til Kontroludvalget, så skulle jeg gerne tage opgaven på mig og se, om det kunne gøres mere effektivt, end det hidtil er sket.

Men inden hr. Søren Espersen glæder sig for meget over, at jeg indrømmer mine fejl, så vil de, der læser det, jeg sagde før, sige, at jeg startede retorisk med at sige, at hr. Søren Espersen havde ret i, at jeg ikke har siddet i Kontroludvalget og derfor principielt ikke ved, hvad der foregår, for det må vi ikke få at vide.

Vi har et Kontroludvalg, et demokratisk Kontroludvalg, hvor ingen må få at vide, hvad de laver. Det kan enhver da sige sig selv er det rene snak, og det er det også.

Formanden:

Tak til hr. Frank Aaen. Så er det ordføreren for forslagsstillerne.

Holger K. Nielsen (SF):

Som hr. Frank Aaen antydede, er det her faktisk en genfremsættelse.

I 1998 fremsatte vi et forslag, der stort set svarer til det forslag, som vi behandler i dag. Og der kan jeg ikke dy mig for lige at citere, hvad det var, fru Elisabeth Arnold, der også var ordfører dengang, fra Det Radikale Venstre sagde. Det

var under behandlingen den 3. juni 1998. Der siger fru Elisabeth Arnold følgende:

Hvis der ikke er nogen regler, så er der jo fuldstændig frit spil, og det er dér, vi har sammenstødet mellem grundlovens frihedsrettigheder og de ønsker, som samfundsmagten eller ordensmagten måtte have for at kunne holde øje med alle og enhver. Derfor ser Det Radikale Venstre frem til de bebudede drøftelser mellem partierne og justitsministeren om en ny konstruktion for Kontroludvalget. Vi kan ikke i sin helhed støtte SF's forslag, men vil meget gerne lade os inspirere af enkelte af elementerne. Citat slut.

Det er jo interessant. 1998, ja, hvad er det? Det er 8 år siden, og der så Det Radikale Venstre frem til nogle forhandlinger om en ny konstruktion. Det venter vi vist stadig væk på, og det er jo lidt interessant, at vi stadig væk må vente på en diskussion af det, som var så stort et tema i 1998 efter afsløringerne i TV 2, hvorefter Wendler Petersen-udvalget blev nedsat. Hvor længe skal vi vente endnu?

Jeg vil da godt høre lidt mere om, hvorvidt der er nogen tidsperspektiver for Wendler Petersen-udvalgets arbejde, som man nu har sagt først skal fremlægges, når PET-kommissionen er færdig. Jamen hvornår får vi den her diskussion, altså? Det blev sagt i 1998: Vi venter på den, den kommer snart. Kan vi ikke godt få et lidt mere konkret bud på, hvad det er, vi med hensyn til de her ting kan regne med.

Der har været nogle misforståelser. Hr. Karsten Nonbo – nu tror jeg ikke, han er her mere – havde fået det her helt, helt galt i halsen, og han spurgte: Hvad er det for et udvalg? Hvem skal sidde i det? Det var der, hr. Frank Aaen forsøgte at lave et barn på ham og lige pludselig få sæde i det her udvalg. Det er jo det eksisterende Kontroludvalg.

Vi kunne godt have foreslået et helt nyt udvalg. Det ville sådan set på mange måder have været bedre, men vi har været så moderate. Vi har sagt: Vi har nedsat et Kontroludvalg. Det blev nedsat i 1988, jeg har selv siddet i det, og modsat hr. Helge Adam Møller kan jeg ikke sige så meget godt om det, som han kunne, eller som hr. Søren Espersen kan, som mig bekendt heller ikke har siddet i det.

Det er uhyre begrænset, hvad det udvalg har mulighed for at kontrollere, eller for at sige det rent ud: Det er en narresut, hvis man foregøgler, at der er tale om en parlamentarisk kontrol af efterretningstjenesterne. Selv ikke hr. Frank Aaen

med alle sine talenter ville være i stand til at foretage nogen form for kontrol i det udvalg.

Jeg forsikrer hr. Frank Aaen: Det vil ikke have nogen som helst nytte, at hr. Frank Aaen kom til at sidde der, for beføjelserne er så få, man er så afhængig af det, man får at vide fra regeringen, det er så styret af regeringen, af ministrene, af efterretningstvæsenet, at man ikke har en kina-mands chance for at gå ind og foretage en reel kontrol.

Så er det rigtigt, at det er en lidt usædvanlig konstruktion, som vi foreslår her, også i forhold til nogle retsprincipper – det er jeg med på – men det er altså også en usædvanlig ting, vi har med at gøre, når vi har noget at gøre med efterretningstjenester.

Kl. 16.30

Der bliver sagt, at det er en sag for alle mulige andre professionelt at gå rundt og rejse sager. Jamen problemet er jo, at de ikke kender til sagerne. De andre, man taler om, kender jo ikke til de her eventuelle lovovertrædelser, fordi det foregår i hemmelighed.

Hele pointen i det her er jo netop, at man har et parlamentarisk Kontroludvalg, der får lov til at stikke snuden ned i nogle meget, meget hemmelige ting under fuld fortrolighed, hvor de ikke må gå ud til offentligheden med noget som helst, hvor der er strenge straffelovsbestemmelser, hvis man gør det, men hvor så vi siger her: O.k., den fortrolighed skal være der, men hvis der så er klare lovovertrædelser og regeringen ikke vil gøre noget ved det, så skal udvalget have lov til at kunne rejse sager ved domstolen desangående. Der er ingen andre, der gør det i givet fald.

Så kan man sige: Det skal ministrene gøre. Jamen vi har ikke tillid til ministrene i det her. Det har vi simpelt hen ikke. Det er en præmis for det her. Jeg mener, hvis vi havde det, kunne det være ligegyldigt. Hvorfor skulle man så også have det parlamentariske Kontroludvalg? Det kunne bare være justitsministeren eller forsvarsministeren, der tog sig af det. Det kunne jo bare være chefen for FE eller PET, der selv foretog det. Hvorfor have nogen kontrol overhovedet? Så meget tillid kan man da godt have. O.k., hvis hr. Espersen har det.

Det gamle antibureaukratiske parti, som Dansk Folkeparti udspringer af, havde ikke den tillid til statsmagten, kan jeg huske i hvert fald, men tiderne ændrer sig. Tiderne ændrer sig, det ved jeg godt. Men jeg kan forsikre hr. Espersen om, at vi ikke har tillid til statsmagten i det her.

Det er jo derfor, vi foreslår, at folkevalgte politikere, Folketinget, skal ind og have flere kontrolbeføjelser.

Det er en vanskelig sag, og det er jo ikke sådan, som hr. Søren Espersen siger, at det betyder, at vi ikke længere kan have nogen efterretningstjeneste. Selvfølgelig kan vi da det. I Norge har man en meget mere vidtgående kontrol, end vi har i Danmark. De har da et efterretningstvæsen. Og der vil være fuld fortrolig vedrørende de her ting og strenge straffe, hvis man overtræder det.

Men så er det, vi siger: Så skal man også have nogle kompetencer som modydelse, for det er noget for noget, som statsministeren siger. O.k., fuld fortrolighed, men hvis man falder over noget, så skal man kunne have en sikkerhed for, at det kan komme til en politimæssig efterforskning. Det har man ikke i dag.

Man har ingen muligheder i dag overhovedet for at forfølge de her ting. Man kan ikke engang sige noget til offentligheden, man kan ikke sige noget til sin partileder, hvis det ikke er formanden selv, der sidder der. Man kan ikke sige noget til sin folketingsgruppe, man kan ikke engang sige noget til sin kone! Ikke engang hende kan man sige noget til. Så kan man blive strafforfulgt for det.

Så det vil sige, at der er meget, meget strenge fortrolighedsbestemmelser, og det foreslår vi ikke ændret ved det her. Overhovedet ikke. Men hvis man falder over noget, der er kriminelt, noget, man mener der skal efterforskes, så har man den mulighed.

Det er utraditionelt, men vi kan ikke se andre muligheder, hvis det overhovedet skal have mening, at man tager udgangspunkt i, at det er det nuværende Kontroludvalgs beføjelser, der skal forstærkes.

Så kunne man jo selvfølgelig – det er rigtigt – gøre som i Norge, hvor man har nogle folk uden for parlamentet, hvor man har man et system, hvor parlamentet, om jeg så må sige, nedsætter en gruppe politikere, men som ikke sidder i det norske Storting, som så arbejder halvprofessionelt med det, har sekretariatsbistand under fuld fortrolighed. Det er også en mulighed.

Men vi synes, det har været mere enkelt at tage udgangspunkt i det nuværende Kontroludvalg og så give det nogle flere beføjelser. Og i og med at der er tale om en kontrol med hemmelige tjenester, med ting, der foregår i hemmelighed, så er man altså nødt til at være lidt utraditionel med hensyn til de beføjelser, det udvalg

skal have, hvis det ellers overhovedet skal have nogen mening.

Som sagt har jeg siddet i udvalget i adskillige år, og med hensyn til det indtryk, man fik fra hr. Helge Adam Møller af, at tingene bare siver ud, så vil jeg sige, at det eneste eksempel, man har haft på noget, der virkelig er sivet ud, var, da den tidligere forsvarsminister kom til at fortælle meget nøje om, hvad der var sket i Kontroludvalget. Det kostede også ham jobbet som forsvarsminister.

Men ellers er det jo bemærkelsesværdigt – bemærkelsesværdigt! – i betragtning af at jeg har siddet i dette udvalg siden 1988, hvor få ting der er kommet ud. Og når man tænker på, hvor lidt man får at vide i det udvalg, er det jo ekstra bemærkelsesværdigt.

Kl. 16.35

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Jeg synes jo, der har været sådan en næsten total afvisning af SF's forslag, så egentlig vil jeg godt sådan gå lidt mere seriøst ind i de enkelte ting. Her er lige et par spørgsmål at stille om, hvordan man havde forestillet sig det, der står:

... at give udvalget ret til at have mulighed for at kunne foretage afhøring af alle nuværende og tidligere ansatte. En sådan afhøring skal fortsat foregå fortroligt.

Har man tænkt sig der, at den afhørte skulle afhøres med en sigtets rettigheder, eller er det bare sådan en kammeratlig samtale, vedkommende bliver indkaldt til? Skal der føres referat af, hvad der bliver sagt? Får vedkommende lov at have en advokat med? Hvordan er egentlig hans retsstilling i det der udvalg? Skal han sidde foran hele udvalget, eller kan enkelte medlemmer gå ind og få en sludder med ham? Hvordan havde man forestillet sig, det skulle være?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det synes jeg vi kan diskutere i behandlingen af det her forslag. Men sådan som vores udgangspunkt er, skal der være så mange rettigheder som overhovedet muligt, det skal være så formaliseret som overhovedet muligt, altså i stil med, hvad man ville have, hvis man nedsatte en kommissionsdomstol her i Folketinget, dvs. rettigheder som en sigtet og mulighed for, at man kan få advokat med sig. Men det kan vi diskutere under behandlingen af det her forslag.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Men det andet, der også nævnes, er, at der, hvis udvalget får kendskab til lovbrud – det kan udvalget så ikke vide om der er tale om, udvalget kan gætte på, at der måske er tale om lovbrud – så skal rejses en sag fra udvalgets side. Det er udvalget, der på en eller anden måde er anklagemyndighed og rejser sagen, eller hvordan skal det fungere? Det skal så i øvrigt være lukkede retssager. Nu synes jeg lige, der var så meget gang i, at det hele skulle være åbent, men det skal så lukkes for offentligheden. Der må den så ikke få noget kendskab til, hvad der foregår bag de døre. Kan hr. Holger K. Nielsen ikke se, at hele det her beslutningsforslag egentlig virker meget ustruktureret og lidt forvirrende?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er da muligt, det virker forvirrende for hr. Søren Espersen, men det, som jo er udgangspunktet, er, at vi har nogle hemmelige tjenester, som arbejder i fuld hemmelighed. Det er de nødt til at gøre, og det respekterer vi også at de er nødt til at gøre. Så har vi over for det en kontrollerende parlamentarisk myndighed, som jo er nødt til at tage nogle særlige hensyn, i betragtning af at det er nogle hemmelige tjenester, man skal kontrollere. Derfor er man da nødt til at være varsom, hvis man skal begynde at rejse sager i forbindelse med det, som de hemmelige tjenester går og laver.

Vi ønsker da ikke, at ting, der kan være dybt fortrolige og kan skade landet udadtil, bare skal udbasuneres. Det, vi bare siger, er, at hvis det her parlamentariske Kontroludvalg får færtten af et eller andet, der måtte være ulovligt eller på anden måde er imod det, som man skal gøre som efterretningstjeneste, så skal det være muligt at gå i gang med en proces, som får undersøgt det nærmere, med henblik på at der eventuelt kan blive rejst en sag i forbindelse med det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det var et udmærket citat, hr. Holger K. Nielsen havde fundet af mig fra 1998, hvor jeg bl.a. skulle have sagt:

Vi mangler regler, og vi ser frem til en ny konstruktion af kontrollen med efterretningstjenesterne.

Jeg kan fuldstændig stå inde for det, jeg sagde dengang. Det er stadig væk mit synspunkt, at

vi har nogle meget store mangler på det regelområde der, og vi venter stadig, og det er dybt beklageligt, at vi ikke har fået nogen rapport endnu. Der er SF og Det Radikale Venstre formodentlig fuldstændig enige.

Men man kan også høre på den debat, der er foregået her i dag, at der formodentlig er mange herinde, som er interesseret i, at der overhovedet aldrig kommer nogen rapport. Det ville i virkeligheden være højst forstyrrende, hvis der kom en rapport, som påpegede, at der var nogle svagheder og der var nogle mangler.

Så derfor vil jeg gerne spørge: Insisterer SF på at stå fast på den model, der er beskrevet her i B 44, når først rapporten kommer?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Selvfølger vi ikke det. Altså, vores hensigt er at få en styrket demokratisk kontrol. Vi har fremlagt en skitse her, nogle ideer til, hvad vi mener der kan styrke det eksisterende Kontroludvalg, men vi vil da selvfølgelig være helt, helt åbne over for andre ideer, som måtte komme. Hvis bare vi kan få en diskussion om det, så er meget jo nået.

Som jeg sagde: For 8 år siden sagde man også, der snart ville komme noget. Der er ikke kommet noget endnu. Så hvis der kan komme noget i løbet af kortere tid, så er vi da meget åbne over for alternative forslag.

Kl. 16.40

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil blot kvittere for det meget åbne svar, hr. Holger K. Nielsen gav på mit spørgsmål. For det vil unægtelig lette sagen noget, hvis vi alle sammen er enige om, at vi har brug for en debat, vi har brug for en demokratisk kontrol af efterretningstjenesterne – og så lad os starte derfra.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Helt enig.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 8:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for sort rengøring m.v.

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) m.fl.
(Fremsat 11/10 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Regeringen kan ikke støtte beslutningsforslaget om en autorisationsordning for servicevirksomheder i Danmark.

Det er jo et højt prioriteret mål for regeringen at bekæmpe sort arbejde og andre former for svindel, men regeringen mener ikke, at den løsning, som beslutningsforslaget lægger op til, er vejen frem.

En autorisationsordning for alle servicevirksomheder vil indebære et alvorligt brud på den frie etableringsret og adgangen til fri næring. Den foreslåede autorisationsordning vil jo pålægge alle virksomheder administrative byrder, også de lovlydige, som ikke benytter sig af sort arbejde.

Desuden medfører en sådan autorisationsordning store samfundsmæssige omkostninger, fordi ordningen hæmmer konkurrencen, effektiviteten og væksten i samfundet. Det står ikke i rimeligt forhold til, at en autorisationsordning ikke i sig selv forhindrer lovovertrædelser.

Jeg vil ikke undlade at nævne, at autorisationsordningen vil kunne stride mod EU-princippet om fri bevægelighed for tjenesteydelser og princippet om et frit europæisk marked.

Regeringen har med sin fairplaykampagne iværksat godt 40 initiativer, der skal bekæmpe